

I. SAMOŁOT ŁĄCZNIKOWO-OBSERWACYJNY (TOWARZYSZĄCY) „LUBLIN” R-XIII

Pod koniec lat dwudziestych wprowadzono podział polskiego lotnictwa wojskowego, który przewidywał oprócz lotnictwa myśliwskiego i liniowego oraz niszczycielskiego nocnego, także lotnictwo współpracy z wojskami lądowymi tzw. lotnictwo towarzyszące.

Jednym z przedstawicieli tego typu samolotów był „Lublin” R-XIII. Powstał on w 1929 r. w znanej przed wojną wytwórni Plage i Leśkiewicz w Lublinie. Jego projektantem był znany konstruktor lotniczy Jerzy Rudlicki. Samolot R-XIII produkowany był w kilku wersjach: A, B, C, D, E, F, G, w zależności od potrzeb i przeznaczenia. Używany był przeważnie przez lotnictwo wojskowe, chociaż istniały wersje cywilne np: rajdowy R-XIII Dr „Błękitny Ptak”.

W roku 1931 samolotem R-XIII zainteresował się Morski Dywizjon Lotniczy, na którego wyposażeniu znajdowało się w latach następnych kilkanaście „Lublinów”, w wersjach R-XIII bis, hydro, R-XIII ter/hydro oraz R-XIII G. Samolot R-XIII odznaczał się bardzo dobrymi właściwościami lotno-pilotażowymi. Z ogólnej liczby wyprodukowanych 273 egzemplarzy R-XIII, lotnictwo używało w roku 1938 225 samolotów. Na skutek opóźnień w produkcji samolotów RWD-14 „Czapla” i LWS-3 „Mewa” do roku 1939 był on podstawowym sprzętem eskadr obserwacyjnych. W wojnie obronnej Polski we wrześniu 1939 r. wykonywano na nim obserwację pola walki i zaplecza przeciwnika, używano go jako samolotu łącznikowego i dyspozycyjnego. Samoloty R-XIII z MDLot po wykonaniu zaledwie dwóch zadań bojowych zostały wszystkie zniszczone na skutek bombardowania w dn. 8 września 1939 r. koło Juraty.

Małą prędkością i słabe uzbrojenie „Lublinów” lotnicy polscy rekompensowali swym poświęceniem i bohaterstwem. Z ocalałych i następnie ewakuowanych przeważnie do Rumunii kilkunastu „Lublinów” R-XIII do naszych czasów nie zachował się żaden egzemplarz.

II. CHARAKTERYSTYKA I DANE TECHNICZNE SAMOŁOTU R-XIII ter/D

Dwumiejscowy samolot obserwacyjno-łącznikowy, w układzie zastrzałowego górnopłata tzw. „parasol”, podwozie dwukółowe, trójgoleńkowe, (w wersjach wodnych pływaki typu Short z możliwością wymiany na podwozie lądowe).

Konstrukcja kadłuba kratownicowa z przodu kryta blachą duralową, reszta płótnem. Płat o obrysie eliptycznym konstrukcji drewnianej, kryty sklejką i płótnem, usterzenie o konstrukcji spawanej z rur stalowych, kryte płótnem.

Silnik gwiazdzisty, dziewięciocylindrowy chłodzony powietrzem Wright Whirlwind J 58 o mocy 220 KM.

Śmigło drewniane f-my „Szomański” (w innych wersjach także metalowe) — Standart Steel, Letov HA itp.)

Uzbrojenie jeden lub dwa kaemy Vickers lub Levis kaliber 7,7 mm na obrotnicy w drugiej kabine. Załoga: pilot i obserwator.

	WERSJA „D”	WERSJA „ter”
Rozpiętość	13,20 m	13,25 m
Długość	8,45 m	9,13 m
Wysokość	2,76 m	3,08 m
Pow. nośna	24,5 m ²	24,5 m ²
Ciężar własny	887 KG	1031 KG
Ciężar w locie	1330 KG	1425 KG
Prędkość max.	195 km/h	185 km/h
Pułap	4450 m	3800 m
Zasięg	600 km	500 km

Formy wtryskowe wykonano w oparciu o model „matkę” wykonany przez p. Leszka Dąbrowskiego. Model przeznaczony jest dla młodzieży powyżej 10 lat i ma charakter zabawki politechnicznej wymagającej umiejętności manualnych.

III. INSTRUKCJA MONTAŻU

1. Odcinać części wg kolejności podanej na rysunku, przed klejeniem dopasować części.
2. Model sklejać wg kolejności podanej na rysunku.
3. Klej na powierzchni elementów nakładać cienkim pędzelkiem, czas schnięcia kleju około 30 min.
4. Nadmiar kleju usunąć ostrym nożem, po wyschnięciu łącze oczyścić drobnoziarnistym papierem ściernym (wodnym).
5. Drobne elementy montować przy użyciu pensety.

UWAGI:

1. Elementy nr nr 24, 33, 34, 35 oraz ster pływaków należy wykonać we własnym zakresie, ponadto wykonać należy linki naciągu oraz sterujące (nitka).
2. Otwór w silniku poz. 19 oś śmigła wykonać we własnym zakresie.
3. Usunąć błonkę tworzywa zasłaniającą kabiny pilotów.
6. Malować model zgodnie z kamuflażem zamieszczonym na pudełku.
7. Odciąć znaki kalkomanii wodnej (przed włożeniem do naczynia z wodą) a następnie po odmoczeniu zdjąć dolny papier i przykleić znak w miejscu podanym na awersie pudełka.

Życząc przyjemnej zabawy w zdobywaniu umiejętności modelarskich. Zainteresowanych polskimi samolotami odsyłam do publikacji Gajkowskiego i Jurkiewicza „Samoloty września 1939”

1:72 Instrukcja montażu modeli - Lublin RXIII D i RXIII ter/hydro

